

ניהליה (166)?

אלא ודאי, מיפק, דכולי עלמא לא פליגי
דנפיק ביה.

אך אם מכרה או אכלה, באנו למחלוקת רבי
ורבן שמעון בן גמליאל (167).

אמר רבה בר רב הונא: האחין שירשו אתרוג
מאביהם, או שקנו אתרוג במעות שהוריש
להם אביהם, ולא חלקו ביניהם, ועדיין הן
מונחים בתפוסת הבית, ונטלו אחד מהן בלא
ידיעת אחיו, ויצא בו,

רואים, אם יש הרבה אתרוגים בתפוסת
הבית, ואותו האח יכול לאוכלו, ואין אחיו
מקפידים עליו בשל כך, יצא. דקרינן ביה
"לכס".

ואם לאו, לא יצא. כיון שאינו שלו לגמרי.
ובארבעת המינים בעינן "לכס", שיהיה כולו
שלו, ולא מקצתו (168).

ודיקא דאיכא אתרוג לכל חד וחד, אזי אינם
מקפידים עליו אם יאכלנו, אבל פריש או
רמזן לא. (169)

אמר רבא: האומר לחבירו "אתרוג זה נתון

אלא אם יתן לו בקנין גמור, בתנאי שיחזיר. אבל
קנין לזמן לא מהני.

ואכן הגר"ש שקאפ הוכיח (במערכת
הקנינים סימן ט') שדעת הרא"ש דקנין "אחרי"ך
הוא קנין גמור, בתנאי שיתן אחריו לשני, ולא
קנין וף לזמן כהבנת הקצוה"ת. ולפי"ז אין ראייה
כלל לדברי הקצות החושן. וכן כתב בנתיבות
המשפט, עיין שם.

166. הרשב"ם מפרש, שאף אם אין לו קנין
הגוף יוצא בו ידי חובתו, כיון שקיום המצוה
נחשב כפירות האתרוג.

ובשיטה מקובצת הוסיף לבאר, דסבירא
ליה לרבי שלענין מצות אתרוג סגי בקנין פירות,
ומי שקנוי לו האתרוג לפירות הוא נחשב
כבעלים.

אך הרא"ש כתב, דהכא אף רבי מודה שקנוי
לו בקנין הגוף. דאי לאו הכי למאי אקניה
ניהליה?

ובמערכת הקנינים (סימן ט') מבאר,
שבמקום שיש אומדנא, אף רבי מודה שנותן לו
קנין הגוף. עיין שם.

167. לכאורה היינו מחלוקת רבי ורשב"ג, ומה

התחדש לנו בכך שנחלקו גם באתרוג?
מבאר הרשב"ם, דאתא לאשמועינן שאף
שלדעת רבי יכול לצאת בו ידי חובה, מכל מקום
אין לו בו קנין גוף, ואינו יכול למוכרו.

168. בגמרא מבואר, שאין יוצאים ידי חובה
באתרוג של שותפים.

הראשונים התחבטו, כיצד יוצאים ידי חובה
באתרוג של הקהל, הרי הוי כאתרוג של
שותפים?

הרשב"ם כתב, שכל אחד מהנוטלים קונה
את האתרוג במתנה על מנת להחזיר, בשעה
שיוצא בו.

אך הרשב"א כתב שיוצאים ידי חובה
באתרוג של שותפים כיון שהאתרוג נקנה לשם
מצוה, אי אפשר לחלקו בין השותפין, והוי
כ"חצר שאין בה כדי חלוקה", דכל אחד
שמשמש בה יש ברירה שבאותה שעה היא
שלו.

ובסוגיין מדובר שקנו את האתרוג לאכילה,
ויש בו כדי חלוקה, ולכן אינו יוצא בו ידי
חובתו.

169. לכאורה אין בדברים אלו שום חידוש.